Ч. 261 Неділя 19 падолиста (2 грудня) 1900. Рік X

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік	К. 4·80
на пів року „	2·40
на чверть року „	1·20
місячно . . „	—·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік	К. 10·80
на пів року „	5·40
на чверть року „	2·70
місячно . . „	—·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Рух виборчий. — Смерть кн. Імеретиньского. — Кріґер у Франциї. — З полудневої Африки. — З Хіни).

З Турки під Коломиєю пишуть нам, що там сего тиждня ставали перед виборцями кандидати на послів Сандуляк з Карлова і др. Трильовский. В V куриї кандидує радник судовий Голяховский з Гвіздця, котрий здає ся перейде. — На зборах в Тернополи ставали перед виборцями кандидати Вячеслав Будзиновский з IV і Тимофтей Старух з V курії. Кандидатури обох ухвалено.

З Варшави наспіла сюди нині рано приватна телеграма, що кн. Александер Імеретиньский, ґенерал ґубернатор варшавский, помер там нагле на удар серця. Кн. Імеретиньский походив з родини пануючих колись на Кавказі князів; родив ся 1837 р., а ґенерал-ґубернатором варшавским став по короткій управі наслідника Гурка кн. Шуваловї. Імеретиньский був також „обрусителем“ але єго управа була більше лагідна як ґен. Гурка, звістного з своєї твердости.

В Парижи ухвалив і сенат подібну заяву симпатиї для Крігера як палата послів. Вчера приймав Кріґер представителїв ради міскої, котрі вручили єму золотий медаль, вибитий на памятку єго побуту в Парижи. Кріґер дякував депутациї за приняте в Парижи і закінчив впевненем, що лиш мировий суд може привернути мир в Трансвали. По полудни попращав Кріґер президента Любета і президента палати послів Дешанеля. Нині виїздить Кріґер до Брукселї.

По чиїй сторонї правда, спитав себе кождий читач, побачивши заяву Кріґера, що Бури мають ще 30.000 оружних борців і хотяй не мають надії побідити, то все таки суть в силї вести війну ще хоч би кілька років? Прецінь льорд Робертс слав вже бюлетини, що сила Бурів вже зломана, що они гуртом переходять на портуґальску територию, кидають оруже і ідуть в розсипку. Вже голосили анґлійскі телеґрами, що Робертс вертає до Европи, а Кітшенер вже має готовий плян остаточного очищеня краю з Бурів, яких ще буде всього 12—15.000. При таких великих ріжницях в донесенях обох сторін що-до теперішної ситуациї в полудневій Африцї, можна лише дорогою комбінациї виробити собі приближено вірний образ дїйстного стану річий.

В найновійшій депеші доносить Льорд Робертс з Йоганесбурґа, що полковник Нокс побив під проводом Штайна і Девета Бурів. Бури уступили на захід і полудневий захід та находять ся тепер межи анґлійским табором а шляхом зелїзниці. Анґлійці займають під Сміттфільд сьвітле становище на горбах з північної сторони. До війск Девета прилучило ся богато фермерів. Той послїдний додаток доказує, що положене Девета все таки не так дуже відрадне, коли єго табор засиляє ся новими охотниками. Вечірні льондоньскі днезники принесли навіть вістку, що в згаданій битві президент Оранїї Штайн одержав рану. До військового уряду не надійшло потверджене тої поголоски, а що Штайн був вже кілька разів ранений — в депешах, а Девет навіть умертвлений, то поки що не можна давати віри таким анґлійским донесеням.

За те льорд Робертс зажадав нових 50 000 войска. Цїлу нову армію має Анґлія вислати до Трансвалю і военний уряд навіть не робить трудностий супротив сего нового жаданя. Тих 50.000 людий має станути на місце тих вояків, котрі жадають своєї відпустки і повороту до Анґлії. Мінїстер скарбу і другі міністри мали вже нараджувати ся над жаданем льорда Робертса. Та лише, як доносять льондоньскі дневники, найбільшою трудностию для правительства є звербоване нових охотників.

В Хінї европейскі войска роблять виправи у всіх напрямах розганяючи ворохобників. В Тієнтсінї установлено тимчасове правительство, котре видало оповіщене, забороняючи укриваня оружия, а то під карою смерти. Ті средства осторожности показали ся конечними, бо було в місті богато оружия, а в місті і околици укривали ся ворохобники. На видане оружия визначено 5-дневний речинци

---

7)

ГАНЯ.

(З польского — Генрика Сенкевича.)

(Дальше).

Ганя сїла на лавці недалеко алеї під величезною липою, звідки дїйстно був дуже хороший вид на став, греблї і ліс за ставом. Ганя показувала менї єго парасолькою, але я, хоч любовник хороших видів, не мав найменшої охоти дивити ся на него; бо раз, що знав його дуже добре, а друге, я мав перед собою Ганю, сто раз красшу від всього, що єї окружало, а в кінци, я цїлком о чім иншим думав.

— Як там красно ті дерева відбивають ся у воді — говорила Ганя

— Бачу, що ти артистка — відповів я, не дивлячись в сторону дерев, нї води.

— О. Людвик учить мене рисувати. О, я богато учила ся за той час. коли вас тут не було; я хотїла.... але що вам? чи ви гнїваєте ся на мене?

— Нї, Ганю, я не гнїваю ся, бо не зумів би гнївати на тебе; але бачу, що вимикаєш мое питане, і що от! обоє граємо з собою в піжмурки, замість розмавляти щиро і з довірєм, як за давних часів. Може ти того не чуєш, але менї то прикро, Ганю!

Ті прості слова мали лиш той наслїдок, що увели нас обоє в величезне заклопотане. Ганя подала менї вправдї обі руки; я стиснув ті руки може надто сильно і, страшні річи! похиливши ся скоро, поцїлував їх якось цїлком не так, як опікунови годилось. Відтак ми обоє змішали ся до найбільшої степени: она почервонїла аж по шийку, я також, і вкінци замоkкли, не знаючи, що сказати, як зачати ту розмову, котра мала бути така щира і довірочна.

Відтак она поглянула на мене, я на неї, і знов вивісили ми на лицях червоні хоругви. Ми сиділи побіч себе як дві ляльки: здавалось менї, що чую приспішене битє власного серця. Наше положене було дивне. Хвилями чув я, що якась рука бере мене за ковнїр і хоче кинути до єї ніг, а друга держить за волосє і не пускає. Нагле Ганя зірвала ся і сказала скорим, помішаним голосом:

— Мушу вже іти; о тій годинї маю лекцию з панею д'Іве; вже близько одинайцята.— Ми пішли тою самою дорогою до дому. Ішли ми так само як перше: мовчки; я як і перше стинав тростиною головки цьвітів, але она вже не милосердила ся над ними.

Гарно вернули наші давні відносини, нема що сказати!

— Боже! що зі мною дїє ся — погадав я собі, коли Ганя лишила мене самого. Я був залюблений так, що аж волосє повставало менї на голові.

Тимчасом надійшов о. Людвик і взяв мене з собою до господарства. По дорозї оповідав менї множество ріжних річий, дотикаючих нашого маєтку, що не займали мене нї трохи, хоч я удавав, що уважно слухаю.

Брат мій, Казьо, що користаючи з вакаций, пересиджував цїлими днями по за домом, в стайнях, в лїсі, з рушницею на кони або на човнї; саме в тїй хвили уїзджав під верх на подвіри фільварку молоді конї зі стаднини. Побачивши мене і сьвященика, пригнав до нас на якімсь каштанї, що кидав ся під ним як скажений, і велїв нам любувати ся єго ростом, ходом, огнем, відтак зіскочив з него і пішов з нами. Ми оглянули разом стайнї, обори, стодоли, і вибирали ся як раз в поле, коли дано знати, що приїхав мій отець, отже треба було вернути до дому. Отець привитав мене так сердечно як нїколи. Дізнавши ся о іспитах, обіймив мене і заявив, що від тепер уважає мене дорослим. І справдї, в єго поведеню супротив мене настали великі зміни. Поводив ся зі мною з більшим довірєм і сердечнїйше. Зараз почав зі мною говорити о наших маєтковиx інтересах, звіривсь менї з наміром докупити одну з сусїдних маєтностий, і питав мене о раду. Я догадав ся, що говорить менї о тім умисно, аби менї показати, як поважно він сам глядить на мое значінє, як дорослого і найстаршого сина в родинї. А до того я бачив, як справдї тїшив ся мною і моїми поступами в науцї. Єго батьківска гордість безмірно скріпила ся, коли побачив сьвідоцтва учителїв, які я привіз з собою. До того я замітив, що старає ся пізнати мою вдачу, спосіб думаня, понятя о чести, і що умисне завдає менї ріжні питаня, аби мене з них вимірковати. І видко, іспит випав користно, бо хоч мої погляди фільософічні і сусшпільні були вже надто відмінні від батьківских, але я з ними не зраджував ся, в инших знов поглядах ми не могли ріжнити ся. Тому строге, левине лице мого вітця

Новинки.

Львів дня 1-го грудня 1900.

— **Впреосьв. Митрополит** Андрей Шептицкий приїхав передвчера вечером з Станиславова до Львова і замешкав в монастири оо. Василиян. Вчера перед полуднем явилась у него з привітом митроп. капітула з духовеньством з міста Львова. Крил. Білецкий повитав Преосьвященого в імени капітули, духовеньства і руского народу, а Впреосьвящений подякував за привіт. Опісля витали Впреосьвященого ще й деякі депутациї. Вечером виїхав він зі Львова.

— **Процес Айтнера в Самборі** закінчив ся тим, що суд присяжних видав вердикт увільняючий обжалованого 9 голосами. Переслухувані дальші сьвідки зізнавали, що їх мучено дійстно в міскім арешті, але не могли того доказати, що то діяло ся на приказ Айтнера. В користь Айтнера зізнавав також бурмістр др. Будзиновский, котрий вихвалював Айтнера і казав, що в Самборі не було більшого порядку як за Айтнера, а крадежі лучали ся дуже рідко. Наконець сьвідок Добровольский, бувший поліцият, зізнав, що засуджений вже поліцият Рабій намавляв его, щоби він зізнавав в некористь Айтнера.

— **Тиф у Львові** зменшуєсь. Вже третий день не було нового случаю занедужаня. В міских бараках на Янівскім перебуває тепер 29 недужих, а половина з них має ся вже цілком добре.

— **Катастрофа будівельна.** В Кракові, в городі шляхотского касина завалила ся ледівня, котрої будову обняв будівничий Ів. Пакеш, а котра будувала ся дійсно під дозором кандидата будівничого Левицкого. Завалило ся ціле склепліє і одна стіна та привалили собою 10 людий, з котрих 2 погибло на місци, 3 єсть тяжко ранених, а прочі легко. Кандидата будівничого Левицкого арештовано, а ходить чутка, що і Пакеш має бути арештований.

— **Самоубийство.** Сими днями возьний львівского маґістрату Франц Чопа, відобрав собі жите вистрілом з револьвера виміреним в уста. Чопа був возьним при комісарияті II. дільници і мав 38 літ. Самоубийства довершив на дорозі ведучій до Цетнерівки. Він був довгий час служачим ратункового товариства і вже перед кількома роками наставав на своє жите: то троїв ся, то підрізував жили на руках, та перешкодила єму жінка. На другий день зголосив ся на ратунковій стациї і по заосмотреню скалічених рук вийшов і сповнив самоубийство. Чопа, з-разу дуже статочний чоловік, почав перед роком вести гуляще жите і занедбував свої обовязки; за те перенесено его до комісарияту II. дільниці. Полишив жінку і четверо дрібних дітий у великій нужді, без средств до житя.

— **Покраяне на кусні тіло дівчини.** Недавно тому стала ся молода, красна дівчина у Вероні, якась Ізоліна Канутї, жертвою страшного злочину. Хтось убив ей, покраяв еї тіло на кусні і кинув до ріки Адидже. Підозріне впало було на офіцира Трівульціо, котрий мав з нею любовні зносини і его арештовано. Але офіцирови тому удало ся доказати свою невинність і він дістав ся на волю та вернув назад до своєї старенької матери. Ціла справа на якийсь час була притихла, аж тепер виринула знову, але сим разом оправдане вже підозріне звернуло ся против адвоката Петро Зомбоні. Той сам Трівульціо і батько другої дівчини Емми Полї, котра умерла в горячці породовій, виступили против адвоката і доказують, що то він єсть виновником смерти і убийства тих дівчат; він допустив ся на них иншого злочину против знищеня молоденького житя, а щоби той злочин укрити, він згадану Канутї порізав на кусні і вкинув до ріки.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і вихованє.

Ради господарскі.

— Рента ґрунтова і рентові посілости ґрунтові (IV.). Попереду вже зазначили ми, що рентові посілости в Прусах були первістно призначені до того, щоби ослабити польский елемент, а відтак щоби властителям більших посілостий придбати робітника. Німці взяли ся з цілою енерґією заводити рентові посілости ґрунтові і осаджувати на них межи Поляками німецких кольоністів. Успіх був такий, що до кінци 1886 р. з 50.757 гектарів, призначених до кольонізациї, розібрали німецкі кольоністи 45.665 гектарів, отже майже 90 процент яко рентову посілість ґрунтову. Правительство пруске заохочене тим успіхом, постарало ся тогди о установлене закона о рентових посілостях ґрунтових і зробило з тих посілостий окрему інституцию, призначену з одної сторони до кольонізациї з другої до збільшеня і скріпленя малих і середних господарств селяньских. За $6^1/_2$ року утворено 7824 рентових посілостий ґрунтових з простором займаючим 86.447 гектарів. Кожда така посілість мала що найменше $2^1/_2$ гектара а найбільше 25 гектарів (отже більше менше від 5 до 45 морґів). В той спосіб збільшено дійстно малу і середну посілість ґрунтову. Але чи й збільшено ґерманізацию польских сторін? Знатоки відносин в Познаньщині кажуть, що ні. Доки кольонізация за помочию рентових посілостий ґрунтових переводила ся лиш приватно, то наплив німецких кольоністів дійстно збільшав ся; але коли ухвалено закон о рентових посілостях ґрунтових, то Поляки вже не допускали Німців і самі розбирали ґрунти і ґерманізация ослабла. Але треба мати на увазї велику відпорність і патріотизм Поляків. Ми пригадуємо тут один случай тої відпорности і патріотизму: Коли один властитель більшої посілости в Познанщині продав був сего року свою маєтність Німцям під кольонізацию, то вся его родина вирекла ся его і оголосила то публично у всіх ґазетах польских, які лиш де виходять в Німеччині, Австриї і Росиї та напятнувала его поступованє яко зраду вітчини і свого народу! — Із всего, що доси було сказано, видко вже ясно, яка єсть ціль заводженя рентових посілостий ґрунтових: 1) Збільшенє і скріпленє числа малих і середних господарств селяньских а через те недопусканє, щоби творив ся сільский пролетарият; — 2) придбанє робітника для більших посілостий ґрунтових; — 3) економічне скріпленє властителів більших посілостий, котрі через відступленє на рентові посілости ґрунтові части свого ґрунту, котрого нині не можуть продати, зискують потрібний капітал і робітника для оброблюваня тої маєтности, яка ще при них лишає ся; що тратять в ґрунті

сияло як ніколи. Обсипав мене ще того самого дня дарами, подарував мені пару пістолетів, з котрих недавно стріляв ся з п. Цоллем і на котрих було закарбованих кілька инших поєдинків, які відбував за молодих літ, коли служив при войску. Відтак дістав я прехорошого коня всхідної породи і стару шаблю по предках, з висадженою дорогими каменями рукоятею, з широким дамасценьским вістрем, з образом Матери Божої, набиваним золотом на стали і з написом: „Ісус, Мария!“ Та шабля становила одну з найкрасших наших памяток родинних, а до того від давних літ предмет зітхань моїх і Казя. Бо тяла зелізо як тріски. Отець віддаючи мені еї, добув еї з похви, махнув нею кілька разів, аж зафурчало у воздусї і блеск зробив ся в комнаті; відтак зробив нею хрест над моєю головою, поцілував образ Матери Божої і віддаючи мені еї сказав: „В добрі руки! я не зробив їй встиду, не зроби і ти!“ Відтак обіймились ми, а тимчасом Казьо вхопив шаблю з радостию і хоч то ще був пятнайцятьлітний хлопець, але незвичайно сильний, вимахував нею на всі сторони, так як правдивий учитель борбництва. Отець дивив ся на него з вдоволенєм і сказав:

— То буде рубака, але й ти так потрафиш, правда?

— Чому ні, Казьови дав би я ще раду. З усіх товаришів, з котрими я разом учив ся борбництва, лиш один був ліпший від мене.

— Хто такий?

— Селим Мірза.

Отець скривив уста.

—Ах, Мірза! Але ти мусиш бути сильнійший.

— Отже то одно позваляє мені держати ся з ним. Ну, але чей з Селимом не побємо ся ніколи!

— Ой, рішно буває — відповів мій отець.

По обіді того дня сиділи ми всі в обширнім, порослім диким виноградом ґанку, з котрого був вид на великаньске подвірє, а дальше на тінисту дорогу, висаджену липами. Пані д'Іве робила обрус до каплиці, отець і сьвященик курили люльки та попивали чорну каву, Казьо вертів ся перед ґанком, женучи очима звороти воздушні ластівок, до котрих мав охоту стріляти кулями, а до котрих отець не позволив єму стріляти; ми з Ганею оглядали рисунки, які я привів, але як найменше гадали о рисунках: бодай для мене служили они на то, аби укривати перед иншими погляди, які я кидав на Ганю.

— Ну, а якже там Ганя? Збридла дуже, пане опікуне? — спитав мене отець поглядаючи жартобливо на дівчину.

Я став дуже пильно приглядати ся рисункам і відповів з поза паперу:

— Не скажу, щоби збридла, але виросла і змінила ся.

— Пан Генрик робив мені вже докори о ті зміни — замітила свобідно Ганя.

— Що там, чи збридла, чи покрасніла — сказав о. Людвик — але учить ся і скоро і добре. Нехай пані скаже, як скоро научила ся по французски.

Треба знати, що о. Людвик, хоч дуже образований чоловік, не умів по французски і не міг научити ся, хоч кільканайцять літ пробів під нашим дахом з панею д'Іве. А бідолаха любив французщину і уважав еї знанє за конечну ознаку висшого образованя.

— Не можу Гани заперечити, що учить ся легко і радо — відповіла пані д'Іве — однако мушу пожалувати ся на неї перед вами — додала обертаючи ся до мене.

— О, пані, а щож я знов завинила? — кликнула Гана, складаючи руки.

— Що завинила? Зарав будеш ся тут оправдувати — відповіла пані д'Іве. — Подумайте собі, що та панна, як лиш найде хвильку часу, зараз хапає за повість і маю деякі причини гадати, що коли іде спати, то замість згасити сьвічку і спати, читає ще цілими ночами.

— То робить дуже недобре; але впрочім знаю звідки инде, що наслідує свою учительку — сказав мій отець, що любив противити ся пани д'Іве, коли був в добрім настрою.

— О, дуже перепрашаю, я маю сорок пять літ — боронила ся Француска.

— Дивіть а я би того ніколи не сказав! — відповів отець.

— Ви недобрі!

— Не знаю, але знаю тілько, що Ганя, коли дістає звідки повісти, то не з бібліотеки, бо ключ до бібліотеки має о. Людвик. Отже вина паде на учительку.

Дійстно пані д'Іве читала ціле жите романси, а маючи пристрасть до оповіданя їх всім, мусіла певне оповідати їх і Гани, тому в словах вітця напів жартобливих, крило ся дещо правди, котру умисне хотів виповісти.

— Дивіть ся, хтось до нас іде! — скрикнув нагле Казьо.

Ми поглянули всі в темну липову алею і дійстно на еї початку, може о верству ще дороги, побачили туман, що наближав ся до нас з незвичайною скоростию.

— Хто то може бути? Як скажено жене! — замітив отець, встаючи. — Такий порох, що не можна нічого пізнати.

Справді була страшенна спека; дощ не падав вже більше як два тиждні, отже по дорогах тумани білого пороху здіймали ся за кождим рухом. Ми ще хвилю дармо гляділи на наближаючий ся облак, що був вже не дальше як о кількадесять кроків від подвіря, коли нагле з туману вихилила ся кіньска голова з червоними, роздутими ніздрями, з огненими очима і розвіяною гривою. Білий кінь гнав в найбільшім розгоні, ледве дотикаючи ногами землї, а на нім, похилений на шию кіньску по татарски не хто инший, лиш мій приятель Селим.

— Селим іде, Селим! — кричав Казьо.

— Що той шалений робить! Брама зам-

(в екстензивній роботі), зискують в більшій мірі в капіталі і робітнику (в інтензивній роботі); наконець: 4) внутрішна кольонізация, або скріплюване і збільшуване того елементу, котрий потрібний для тих, що хотять мати економічну і національну перевагу. Щоби же заводити рентові посілости ґрунтові, до того треба передовсім добрих і ясних постанов законних а відтак і банку, котрий би займав ся фінансовою стороною сеї роботи. Дальше потреба би якоїсь контрольної комісиї, зложеної з репрезентантів міністерства рільництва і фінансів та дотичного банку, котра би пильнувала того, щоби законні постанови були точно виконувані, в такім случаю, коли би сторони заводили приватно рентові посіл. ґрунт. а жадали лиш есконтозаня ренти. На жадане сторін могла би тота комісия означати також ціну купна рентових посілостий а банк рентовий виплачував би еї тогди листами рентовими, котрі мусіли би мати всяку обезпеку державну. Що рентові посілости ґрунтові без всякого взгляду на якісь побічні ціли могли би значно причинити ся до поліпшеня теперішних відносин економічних, то могло би бути, але щоби они усунули зовсім теперішну нужду економічну і суспільну, о тім позволимо собі дуже а дуже сумнівати ся.

— Робота на грудень. Послідний місяць в році, то як-раз найвідповіднійша пора зробити обрахунок з цілого року і уложити плян на слідуючий рік. Без рахунку і пляну не повинен ніхто брати ся до господарства. Рахунок для господаря есть тим важнійший, що він має не одно, але множество жерел доходу, і повинен знати добре, з котрого мав зиск а з котрого страту. Господар то не урядник, котрий бере платню, і мусить хиба лиш то рахувати, що кому винен, а не то, що єму належить ся. Плян на слідуючий рік мусить він длятого укладати, бо у него не лиш одна робота, але богато всіляких, а всі ті роботи треба так впорядкувати вже на перед, щоби в них був якийсь лад, і щоби з них вийшла користь, щоби опісля, коли прийде час, одна не ставала другій на перешкоді. Найперша тепер робота забезпечити ся від студени, а то значить постарати ся не лиш о то, щоби в хаті було тепло, але щоби й худобина не мерзла, і змерз весь той добуток, який господар придбав собі на зиму. Найліпші стайні такі, котрі високі на півтретя метра, бо они літом бувають холодні, а зимою держать тепло; для худобини високого росту можуть бути ще о 30 центим. висші. Важна річ, щоби в стайни стеля була добре вкрита, раз длятого, щоби випари не псували дерева і не доходили до паші, зложеної на поді, а відтак, щоби держала тепло. Також треба на то зважати, щоби були добрі драбини і ясла, аби паша не марнувала ся; наконець, щоби було вигідно закидати пашу і викидати гній. Хто спрятав собі на зиму бараболі, бураки, овочі та всіляку городовину, повинен зважати, щоби ті запаси єму не змерзли. Пивниці треба соломою або гноєм позатикати, а кіпці та ями з бараболями вкрити ще верствою гною або бараболиня. Коли би комусь бараболі змерзли, то такі бараболі, щоби не погнили, треба сушити в печи а відтак потовчи в ступі на муку і уживати на корм для худоби і свиний. Бараболі, що лиш трохи примерзли, добрі ще до ужитку, але до саджения вже они непридатні. Сего місяця треба ще більше молотити збіже, бо коли лежить в снопах, то миши роблять велику шкоду. По змолоченю треба солому добре витрясати. Коли на дворі мороз, дає ся конюшина добре молотити, а в зимові вечери найліпше теребити кукурудзу. Тепер найдогіднійша пора робити держаки до всіляких знарядів господарских, тесати коли, робити росохи на конюшину, направляти вози і т. п., звозити дерево з ліса, вивозити гній і компост на поле, робити компост і т. д. Коли гній вивозить ся на замерзлий сніг, то треба его складати великими купами, дати під спід верству землі а зверха вкрити також землею; тогди він не стратить своеї сили, а з весною можна буде розкинути его в догідній порі.

— Час вагітности і висіданя: Кобила ходить вагітна 48 і пів неділь або 340 днів (вимково найменше 330 а найбільше 419 днів. — Корова 40 і пів неділь або 285 днів, (вимково 240 або 321 днів); — вівця і коза майже 22 неділь або 154 днів (вимково 146 або 158 днів); — льоха звиш 17 неділь або 120 днів (вимково 109 або 133 днів); — сука 9 неділь або 63 до 65 днів; — кітка 8 неділь або 56 до 60 днів; — квочки сидять 19 до 24, звичайно 21 днів; — індички 26 до 29 днів; — гуски 28 до 33 днів; — качки 28 до 32 днів; — голуби 17 до 19 днів.

Всячина господарска.

— Ґлїцеринову масть дуже добру на відморожене, на посідані руки, на попукані губи, на нагнітки і мозолі, можна зробити слідуючим способом: Взяти 60 ґрамів солодкого мигдалового олію і при мірній теплоті розтопити в нім 60 ґрамів спермацету (товщ з кита або китомасть; его як і все инше крім воску треба купити в аптиці) та 5 ґрамів білого воску; відтак додати до того 30 ґрамів ґліцерини і мішати доти, доки масть не застигне. Тою мастию мастить ся посідані руки і т. п. болючі місця. Та масть повинна бути в кождім господарскім домі під рукою.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— **Ціна збіжа.** У Львові д. 30 падолиста: Пшениця 7·40 до 7·50 Кор.; жито 6·25 до 6·50; овес 6·— до 6·30; ячмінь пашний 5·00 до 5·50; ячмінь броварний 6·25 до 6·75; горох до вареня 7·25 до 12·—; вика 5·25 до 5·50; льнянка 10·50 до 11·—; сімя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 5·80 до 6·20; гречка 7.20 до 7·30; конюшина червона 55·— до 68·—; біла 35·— до 65·—; тимотка 19·— до 24·—; шведска —·— до —·—; кукурудза стара —·— до —·—; хміль за 56 кільо —.— до —.—; ріпак новий 13·25 до 13·50. Все за 50 кільо loco Львів.

— **Ціна телят, безрог і овець на заріз:** На торг до Відня привезено дня 29 падолиста 3438 штук телят, 3696 штук живих а 2191 штук патрошених безрог, 408 штук патрошених овець і 379 ягнят. За патрошені телята плачено по 68 с., до —К. 88 с. за живі — до — сот., за ліпші 0·90 до 1·06 К.; за найліпші по 1·08 до 1·20 К. За молоді безроги 54 до 74 сот., за патрошені на мясо 88 с. до —К. 96 с., за підсвинки 80 до —К. 92 с. За патрошені вівці 52 до 72 сот. за кільо. Пара ягнят по 10 до 24 К. — Живі вівці плачено по 42 до 44 сот. за кільо; бракові по — до — с. за кільо.

кнена! — крикнув я зриваючи ся з місця.

Не було часу вже отворити брами, бо ніхто не вспів би надбігти на час; тимчасом Селим гнав як шалений на осліп і майже було певне, що всадить ся на штахети майже два лікті високі і позаострювані в горі.

— Боже, змилуй ся над ним! — скрикнув о. Людвик.

— Брама, Селиме, брата! — кричав я як божевільний, махаючи хусткою і біжучи що сили півперек подвіря.

Нагле Селим о яких пять кроків випрямив ся на сідлі, змірив поглядом, як блискавицею штахети... Відтак доніс ся до мене крик женщин сидячих в ґанку, напрасний тупіт копит... кінь підняв ся на задні ноги, повис передними у воздусі і в найбільшім розгоні перескочив штахети, не задержуючи ся ні на хвилю.

Аж перед ґанком задержав его Селим так, що аж копита зарились єму в землю і зірвавши капелюх з голови почав ним вививати як хоругвою і кричати:

— Як ся маєте, мої дорогі, любі паньство. Як ся маєте! Моє поважане пану добродієви — кликав, кланячись вітцеви. — Моє поважане дорогому о. добродієви, пани д'Іве, панні Гані. Ми знов всі разом. Славно!

То кажучи зіскочив з коня і кинувши поводи Франкови, що в тій хвили вибіг з сіний, почав стискати вітця, о. Людвика і цілувати по руках женщини.

Пані д'Іве і Ганя були ще бліді зі страху, але саме тому витали Селима, як спасеного а о. Людвик сказав:

— Ой шалений, шалений, що ти нам страху наробив. Ми гадали, що вже по тобі.

— Ну, або що?

— А з тими штахетами. Як можна так гнати як божевільний наосліп.

— Наосліп? Атже я бачив, що брама заперта. Ого, маю я добрі татарскі очи.

— І ти не бояв ся скакати?

Селим розсьміяв ся.

— Ні, ані трохи, о. Людвику. Але впрочім то заслуга мого коня не моя.

— Voila un brave garçon! — сказала пані д'Іве.

— О, так! не кождий би на то відважив ся — додала Ганя.

— Хочеш сказати — відповів я — що не кождий кінь перескочив би, бо людий найшлось би таких більше.

Ганя задержала на мні довгий погляд:

— Я не радилаб вам пробовати.

Відтак поглянула на Селима, а еї погляд висказував подив, бо справді поминувши вже молодецкий подвиг Татарина, що все женщинам подобає ся, треба було бачити его як виглядав в тій хвили. Прекрасний чорний волос спадав єму на чоло, лиця мав румяні від скорої їзди, очи блискучі, з котрих била веселість і радість. Коли стояв тепер коло Гані, глядячи їй цікаво в очи, не умів би ніякий артист видумати двоє краснійших людий.

Що до мене, то еї слова незвичайно мене дійміли. Здавалось мені, що то: „Я не радилаб пробовати“ — сказала голосом, в котрім пробивала ся насьмішка. Я поглянув питаючо на вітця, котрий перед хвилею оглядав Селимового коня. Я знав его вітцівску гордість, знав, що був заздрістний, кілько разів хто в чім небудь мене перевисшив, а в Селимі гнївало его то віддання; тому я числив, що не спротивить ся мені, коли схочу показати, що й я не гірший їздець від Селима.

— Той кінь справді славно скаче — сказав я до вітця.

— Але й той чорт славно сидить — відворкнув. — А ти потрафив би так?

— Ганя сумніває ся — відповів я з якимсь огірченем. — Можу спробовати?

(Дальше буде.)

ТЕЛЕҐРАМИ.

Константинополь 1 грудня. Цар Николай велів висказати султанови подяку за вспівчуте з причини его недуги і заявив, що печаливість султана уважає новим доказом приязни.

Льондон 1 грудня. Урядово оголошено, що льорд Кіченер обіймає з нинішним днем начальну команду над войском англійским в полудневій Африці в місце льорда Робертса, котрий від'їздить до Европи.

Тієнтсін 1 грудня. Один з висших урядників, засуджених на смерть военним судом в Паотінфу, буде перевезений до Тієнтсіну і покараний смертию в присутности властий.

Оранїєрівер 1 грудня. Ґенерал Сетлер побив Бурів під Ляхгос. Страти Анґлійців малі. В околици має находити ся Девет з своїм віддїлом.

Надіслане.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ІНСЕРАТИ.

Торговля вина ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЄРА у Львові **при ул. Краківскій ч. 9** продає вино шампаньске Йосифа Терлей і Спілки в Будапешті „TALISMAN SEC“ по дуже приступних цінах.

КНИГАРНЯ
Дра Волод. МІЛКОВСКОГО в КРАКОВІ
поручає
слідуючі книжки наукові педаґоґа **Райснера:**

НАЙЛІПША МЕТОДА

найлекша до дуже скорого а ґрунтовного вивченя ся **чужої мови без учителя,** в поясненями **вимови** і в **ключем** на кінци кождої книжки:

„Самоук“ **Руско-Німецкий** по 15, 30, 52 кр. і вр. 4·04. **Польсно-Німецкий Самоук** вступний курс **(Елєментар)** по 15, 30, 52 кр.; курс І-ший 90 кр., курс ІІ-гий вр. 2·30, комплєт (оба курси) 3 вр.

„Самоук“ **Польско-Француский,** курс І-ий 13 зшиток, курс ІІ-гий 24 зшиток, Граматика Польско-Французка 1·80 вр.

„Самоук“ **Польско-Анґлійский** курс І-ший вр. 1·80, курс ІІ-гий вр. 4·80, комплет вр. 2·62.

„Самоук“ **Польско-Руский** І-ший курс вр. 1·80, ІІ-гий курс вр. 2·75.

Француска Хрестоматія
(Chrestomathie Française) вр. 1·20.
Дістати можна у всіх других книгарнях.

Для Львова і Галичини
головний склад і експедиция
WARSZ. TYGODNIKA ILLUSTR.

Ново отворена
Аґенция дневників і оголошень
у Львові
Пасаж Гавсмана число 9.
приймає
пренумерату на всї дневники
краєві і заграничні
по цінах оригінальних.

КАТРАЙНЕРЪ

есть правдивый тôлько въ знаныхъ

Пачкахъ Катрайнера!

тому николи отверто або въ иншихъ на обманьство обчисленихъ наслѣдованыхъ пачкахъ.

КАТРАЙНЕРА КНАЙПÔВСКА КАВА СОЛОДОВА есть найздоровшимъ и найсмачнѣйшимъ а при тôмъ найтаньшимъ додаткомъ до звычайнои кавы.

КАТРАЙНЕРА КНАЙПÔВСКА КАВА СОЛОДОВА буває чимъ разъ бôльше уживана черезъ сотки тисячѣ родинъ денно.

КАТРАЙНЕРА КНАЙПÔВСКА КАВА СОЛОДОВА дасть ся найлѣпше ужити тамъ, де звычайна кава яко шкôдлива здоровю черезъ лѣкарôвъ есть заказана.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).